

Besturen op brede welvaart

Vormgeven aan de wederombouw van Nederland

Joks Janssen

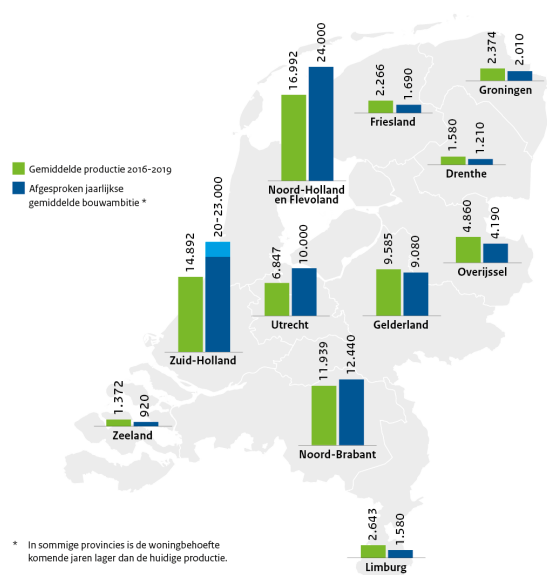
Presentatie Dag van de RO, 30 mei 2024

HET **pon|telos**

Official Partner
Tilburg University

Grote opgaven, beperkte ruimte

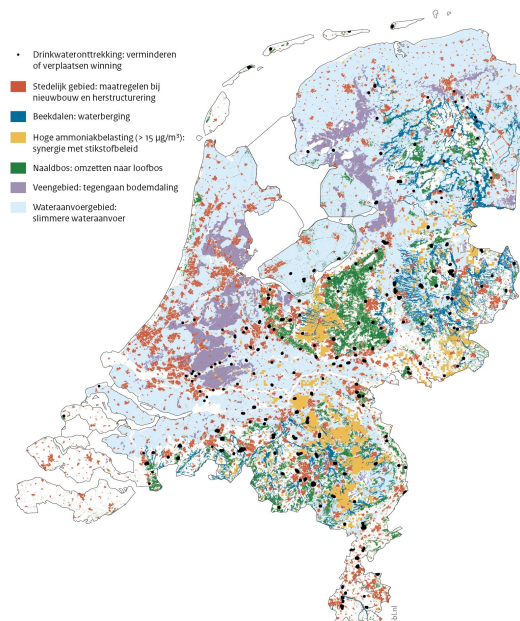
Wonen

Figuur 5.1
Overzichtskarta van alle RES'en

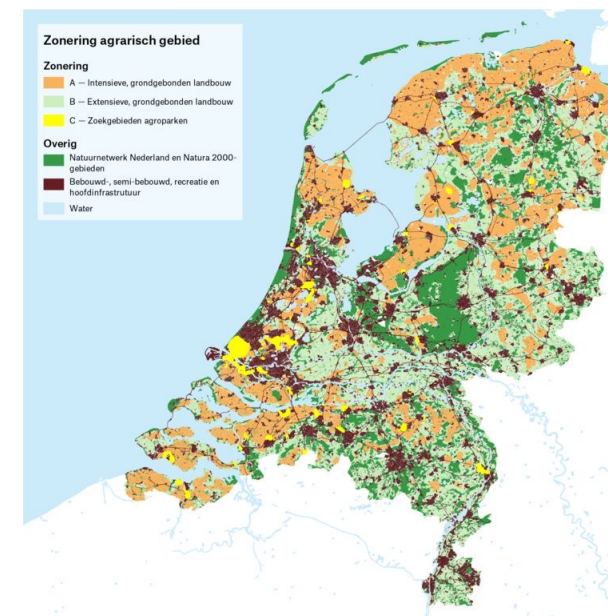
Bron: PBL 2021

Energietransitie

Bron: Deltares 2021

Klimaatadaptatie

Voedseltransitie

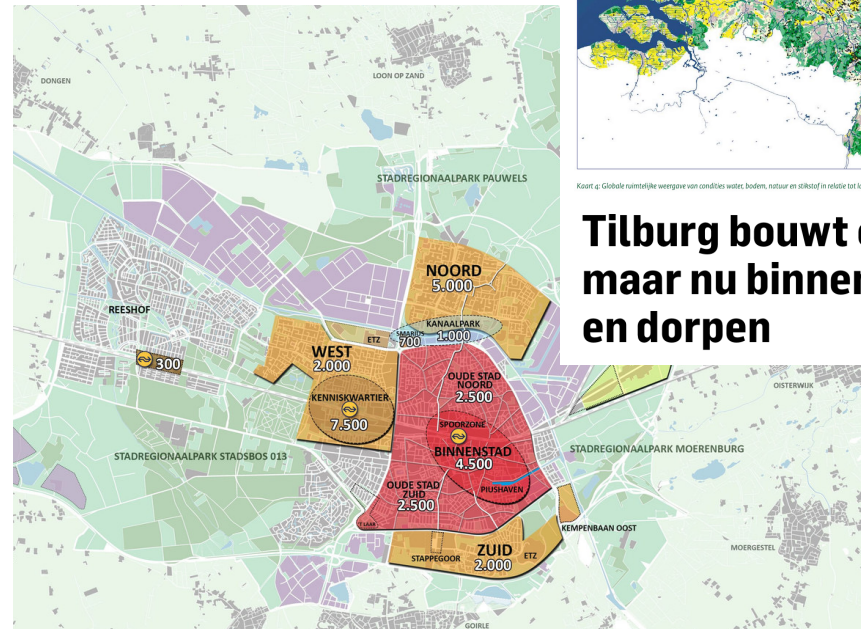
Bron: BZK, WUR & PBL (2021)

WederOMbouw

Bestaande stad en landschap als vertrekpunt

**Helmond kiest voor 'Groeistad 2.0':
duizenden woningen en banen erbij
in het centrum**

Kaart 4: Globale ruimtelijke weergave van condities water, bodem, natuur en stikstof in relatie tot landbouw

**Tilburg bouwt een Reeshof erbij,
maar nu binnen de grenzen van stad
en dorpen**

De ruimte opnieuw geordend

Een radicale omslag in planologisch denken en doen

	WederOPbouw	WederOMBouw
<i>Landschap</i>	Tabula rasa	Tabula scripta
<i>Energie</i>	Fossiel	Hernieuwbaar
<i>Economie</i>	Lineair	Circulair
<i>Bouw</i>	Massa	Maatwerk
<i>Planologie</i>	Scheiding	Menging
<i>Natuur</i>	Fixatie	Adaptatie
<i>Welvaart</i>	Smal	Breed

Overfocus op groei

Hoe voorkomen we economische blikvernaauwing?

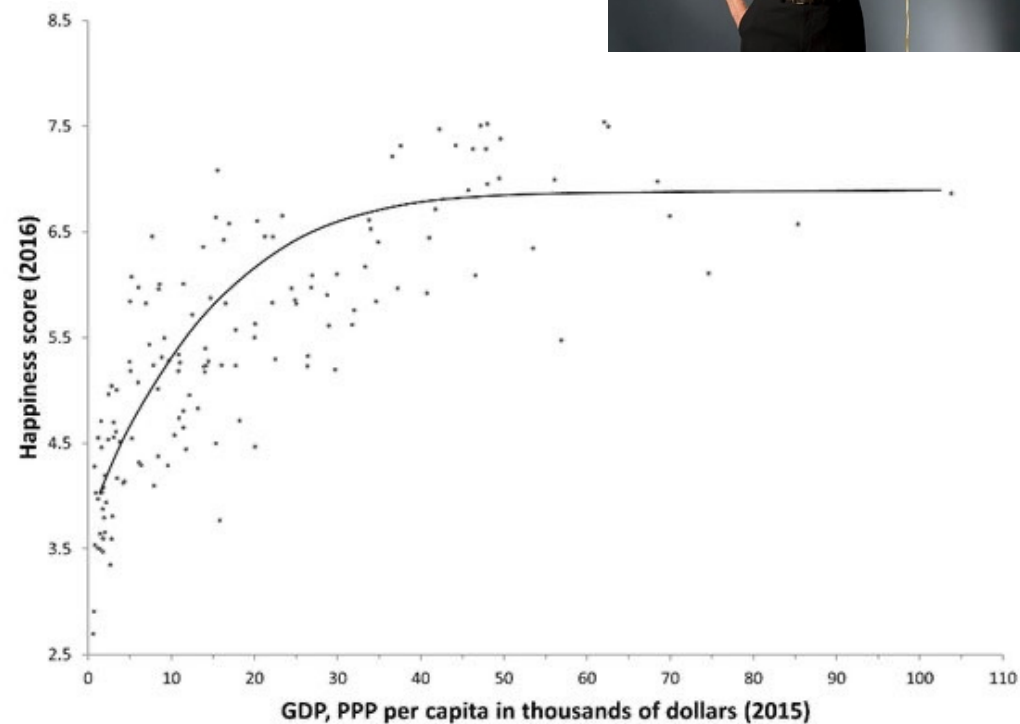
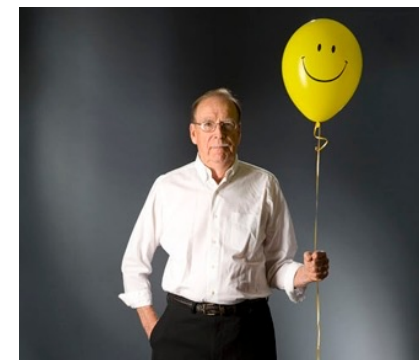
Beperkingen van het BBP

> BBP als maatstaf:

- Meet alleen materiële welvaart
- Dat wat in geld kan worden uitgedrukt
- Vrijwilligerswerk bv. niet meegeteld
- Geen zicht op milieu-effecten

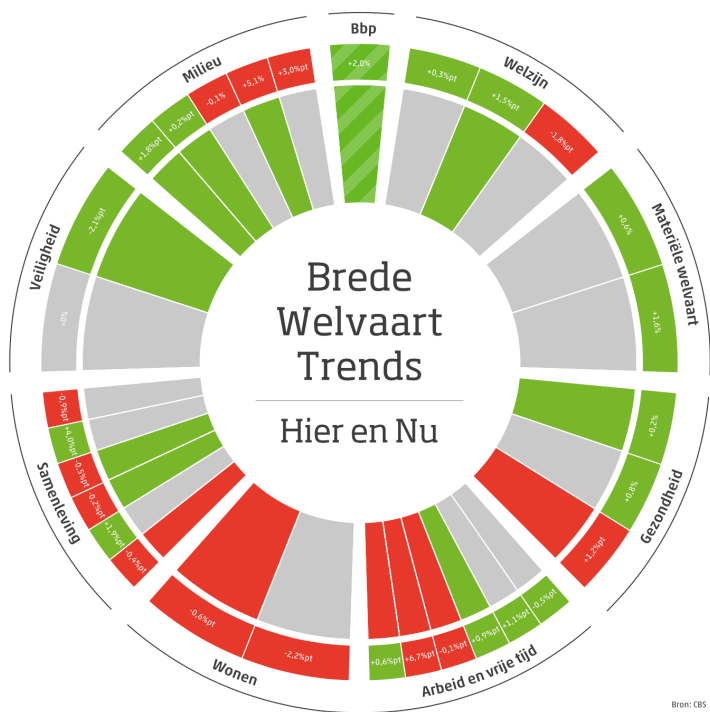
> Meer geld, meer geluk?

- Easterlin-paradox (1974)
- Boven bepaalde welvaardsdrempel:
meer BBP-groei leidt niet tot meer welbevinden

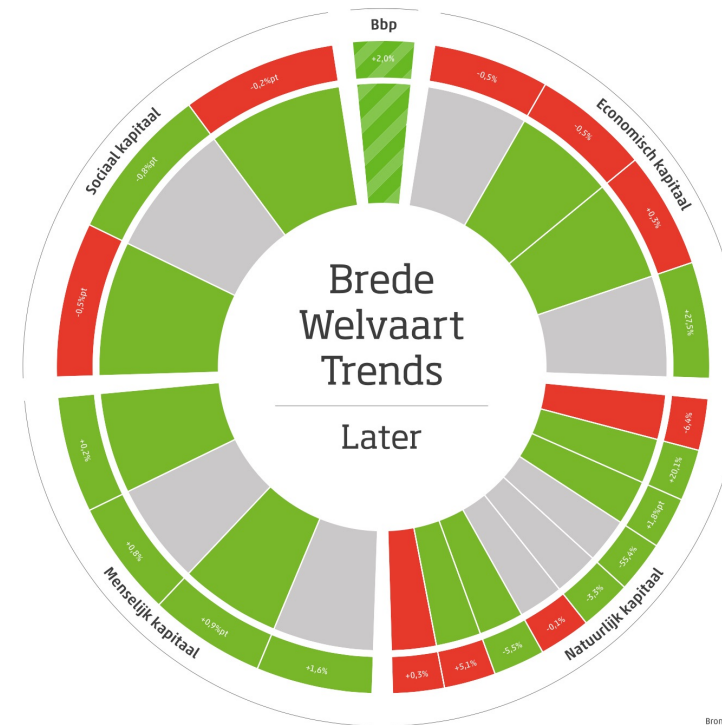

Bron: Easterlin (2020)

Brede welvaart als kompas!?

Bron: CBS

Bron: CBS

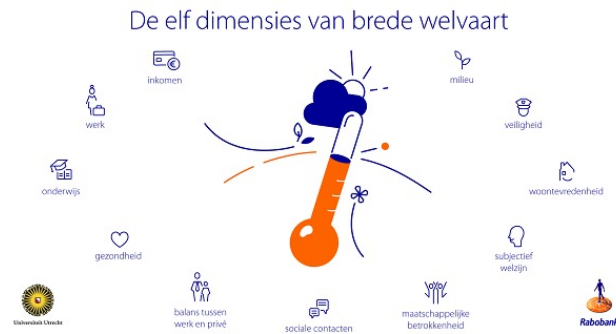
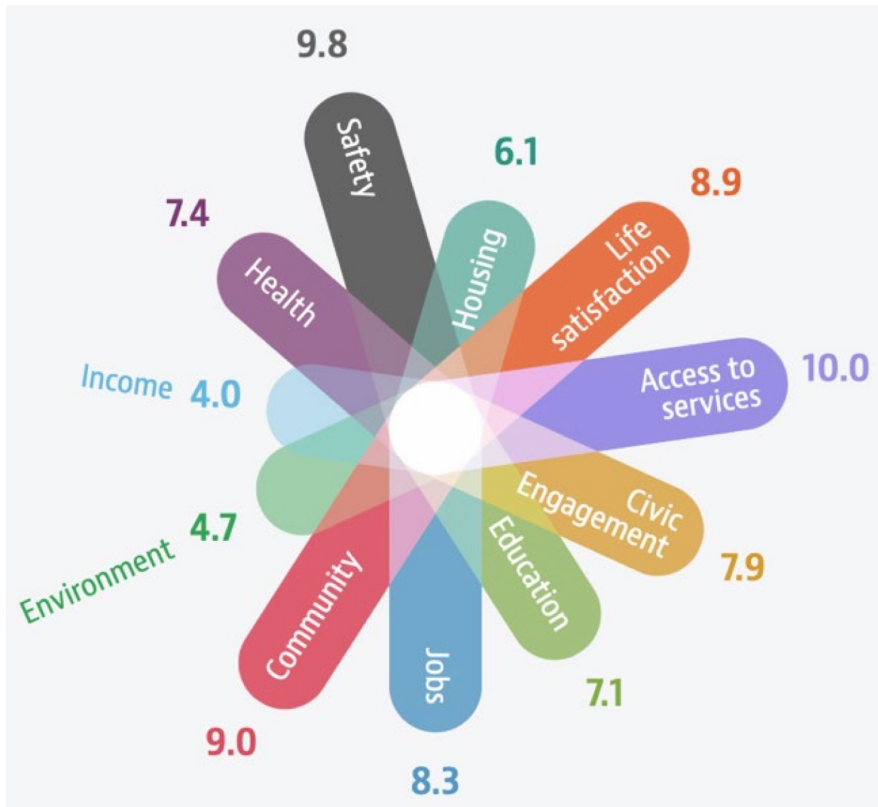
Bron: CBS (2023)

DE OMGEVING
VAN DE MENS
IS DE MEDE MENS

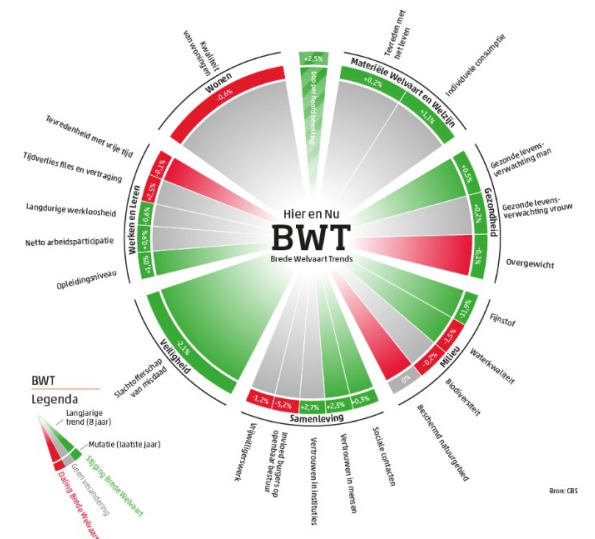
J.A. Deelder

Brede welvaart: 3D bril

Meerdimensionale blik op economie en samenleving

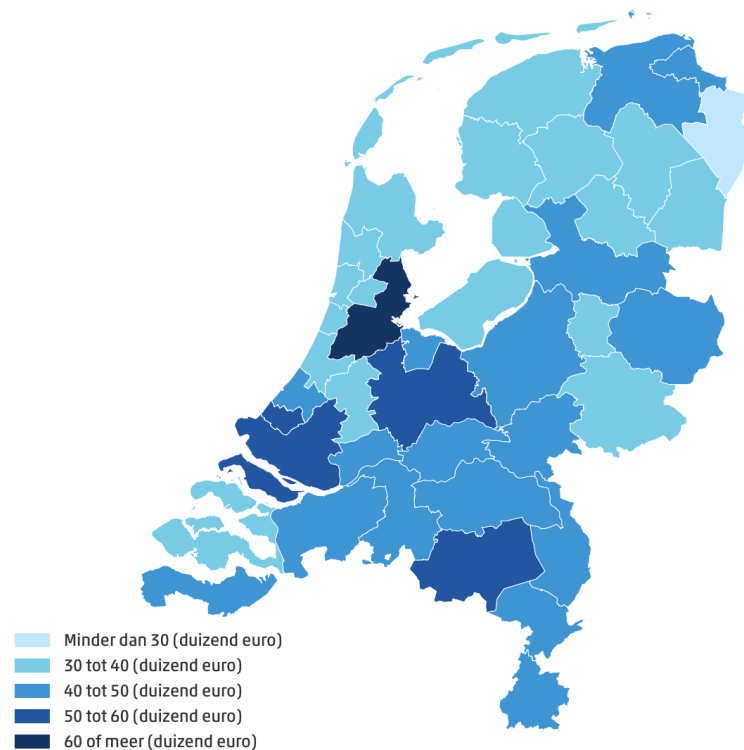

Dimensie	Thema
Inkomen & arbeid	Economie
	Inkomen
	Arbeid
	Onderwijs
Gezondheid & leefomgeving	Gezondheid
	Milieu
	Veiligheid
	Wonen
	Toegang tot voorzieningen
Samenleving & subject welzijn	Samenleving
	Subjectief welzijn

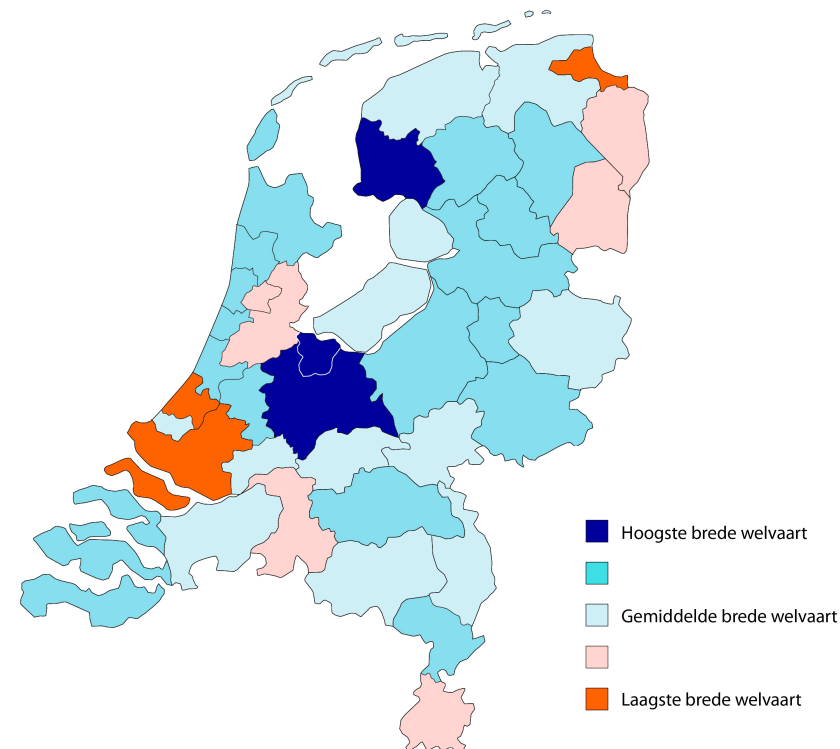

Bron: OECD, CBS, PBL, Rabo & UU

Rijker beeld van de regio

BBP per inwoner COROP (2021)

Brede welvaart per COROP gebied (2021)

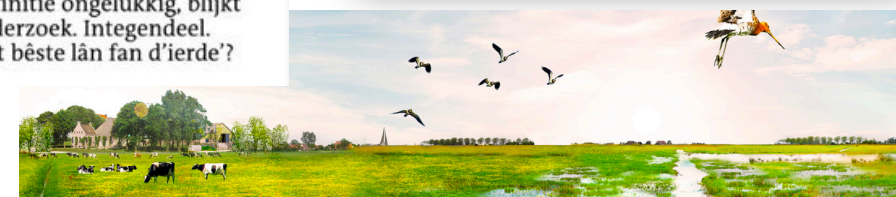
Bron: CBS, Rabo & UU

Van regionale groei naar bloei

- Voorbij economisch 'sterke'/'zwakke' regio's: beter zicht op regionale kansen/kwetsbaarheden
- Krimpregio's niet alleen problematisch (Friesland), bruisregio's niet alleen positief (Brainport)
- Herontdekking van eigen kwaliteiten in licht van relatieve regionale achterstand/voorsprong
- Handvatten om eigen 'groei' mede te zoeken in sociale, ruimtelijke of culturele gebiedskenmerken

DE FRIESE PARADOX: GELUKKIG MET MINDER?

Geld maakt gelukkig, het lijkt een waarheid als een koe. Maar minder geld maakt Friezen niet per definitie ongelukkig, blijkt uit onderzoek. Integendeel. Toch 'it bêste lân fan d'ierde'?

Kloof tussen rijk en arm groeit in regio Eindhoven, tweedeling dreigt

EINDHOVEN - Het economisch succes van de regio Eindhoven heeft schaduwkanten. De kloof tussen rijk en arm groeit en dat brengt toenemende onvrede met zich mee. Dat blijkt uit onderzoek van Rabobank.

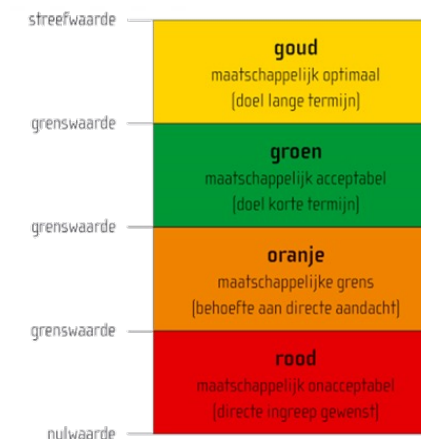
Hans Vermeeren 07-11-19, 07:00 Laatste update: 07-11-19, 21:24 Bron: ED

(Be)sturen op brede welvaart

Rukken aan het stuur of schuiven op een mengpaneel?

- Bepaal na te streven (minimum)niveau waarop de BW thema's moeten scoren
- Opgave wordt bepaald door afstand tussen gewenste en huidige situatie
- Richt specifiek beleid op zaken waar je relatief geen hoge scores hebt
- Met een scherp oog voor de (ongelijke) verdeling van brede welvaart

Bron: PON & Telos, Rabo en CBS

De kwestie van vitale buurten

Wijkvernieuwing 3.0: sociaal, economisch én ecologisch duurzaam

Bron: KAW en Platform 31

Met elkaar, voor elkaar

Samenredzaamheid, gezondheid en wonen

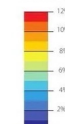

Vergrijzing per regio

Relatief gezien vergrijzen steden minder hard dan de periferie. Maar dat betekent niet dat de problemen minder groot zijn.

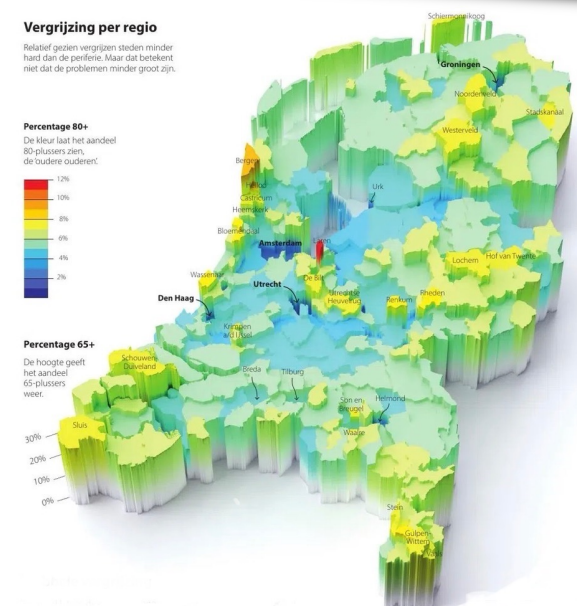
Percentage 80+

De kleur laat het aandeel 80-plussers zien de oudere ouderent.

Percentage 65+

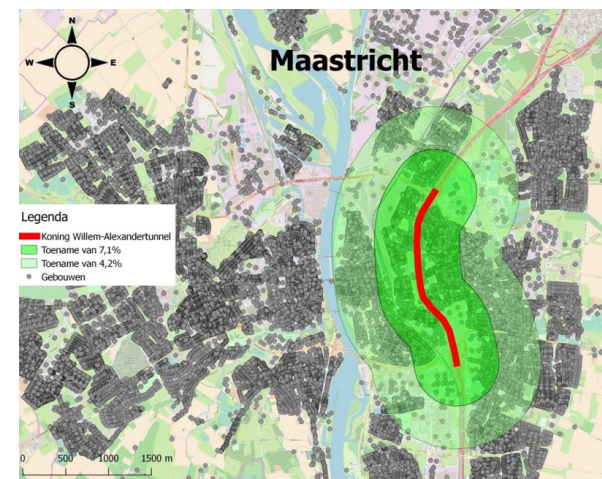
De hoogte geeft het aandeel 65-plussers weer.

Bron: Inbo, Rabo en PON & Telos

Brede blik, meer baten!

Van opbrengst naar maatschappelijke waarde per hectare

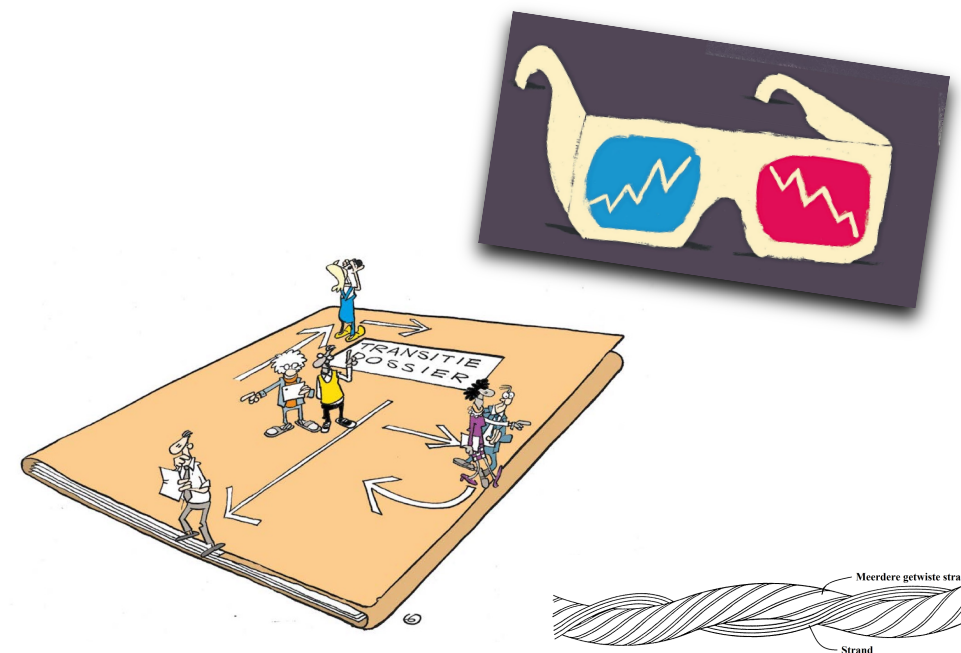
Bron: West 8 en CPB

Dus...

Brede welvaart: bril én kompas voor ruimtelijke keuzes
Niet alleen meetinstrument, ook afwegingskader!

- > Scherpe blik op het welzijn van alle inwoners
- > Gevolgd door integrale afweging waar beleid nodig is
- > Van knel- naar kantelpunten via ruimtelijke transitie
- > Samenhang en synergie tussen beleidsdomeinen organiseren

Brede welvaart als kans om de slag van kwantiteit naar kwaliteit te maken: bouwen aan gemeenschappen!

Figuur 3: Drie sectorale sporen

